

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท ๔ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี

Result Based Management According to the Four Iddhipāda Dhammas of School Administrators Under Office of the Promotion of Non-Formal and Informal Education, Udon Thani Province

นายภคิน พินิจมนตรี, สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, เกษม แสงนนท์

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Pakin Phinitmonti, Samrit Kangpeng, Kasem Saengnont
Udon Thani Provincial Office of Learning Encouragement, Thailand
E-mail: Phattaraphonphinitmonti@gmail.com

Received: 12 May 2024; Revised: 01 October 2024; Accepted 09 October 2024

© The Author(s) 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง 240 และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2. แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ที่สำคัญ คือ 1) ควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ ในแต่ละไตรมาสของปีงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณได้ โดยวิเคราะห์จากระบบบริหารงบประมาณ(E-budget) ตามค่าเป้าหมายที่กำหนดในแต่ละไตรมาส 2) ควรพิจารณาผลที่เกิดจากการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ควรจัดระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา 4) ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณธรรมของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง และ 5) ควรส่งเสริมผู้รับบริการเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ที่ผู้รับบริการได้รับจากการเข้าร่วมโครงการกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยในรูปแบบหลากหลาย

คำสำคัญ: การบริหาร; ผลสัมฤทธิ์; อิทธิบาท 4

Abstract

This research aimed to: 1. study results-oriented administration according to the Four Iddhipāda Principles by educational institution administrators under the Udon Thani Provincial Office of Non-Formal and Informal Education, 2. explore guidelines for results-oriented administration according to the Four Iddhipāda Principles for educational institution administrators in the same organization. This study used a mixed-methods approach, combining quantitative and qualitative research. The quantitative aspect involved a survey (questionnaire) with 240 respondents, while the qualitative aspect used interviews with 12 key informants. Data analysis for the quantitative part used frequency distribution, percentage, mean, and standard deviation, while the qualitative part employed content analysis. The research results were as follows: 1. The results-oriented administration according to the Four Iddhipāda Principles by educational institution administrators under the Udon Thani Provincial Office of Non-Formal and Informal Education, was at the highest level overall and across all individual aspects. 2. The key guidelines for results-oriented administration according to the Four Iddhipāda Principles include: (1) establishing a management system for budget administration across each fiscal quarter, ensuring proper allocation and analysis based on budget management systems (E-budget); (2) considering the results of non-formal education at the basic education level, including the academic achievement of non-formal students; (3) creating a school management system that encourages staff participation and collaboration; (4) designing learning experiences that focus on knowledge, skills, and morals in continuous education; (5) promoting a range of non-formal educational activities and programs to enhance the knowledge, skills, or experiences of service recipients.

Keyword: administration; achievement; Four Iddhipāda

1. บทนำ

การพัฒนาประเทศไทยในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) อยู่ในหัวเวลาของการปฏิรูปประเทศเพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้านที่สั่งสม มานานท่ามกลางสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงรวดเร็วและเชื่อมโยงกันใกล้ชิดมากขึ้น การแข่งขัน ด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้นสังคมโลกจะมีความเชื่อมโยงใกล้ชิดกันมากขึ้นเป็นสภาพไร้พรมแดน การพัฒนาเทคโนโลยีจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและจะกระทบชีวิตความเป็นอยู่ในสังคมและ การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมาก ขณะที่ประเทศไทยมีข้อจำกัดของปัจจัยพื้นฐานเชิง ยุทธศาสตร์เกือบทุกด้านและจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาที่ชัดเจนขึ้น ในช่วง 5 ปีแรกของการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติสู่การปฏิบัติ จะทำให้ระบบการจัดสรรงบประมาณ การบริหารจัดการ งบประมาณแผ่นดิน แผนสำหรับบริหารราชการแผ่นดิน กฎ ระเบียบวินัยทางการเงินและการคลัง ภาครัฐ และระบบการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ การพัฒนาตลอดจนระบบ การติดตามประเมินผลการปฏิบัติราชการของหน่วยงานภาครัฐต้องมีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี, 2561, 4)

ในช่วงทศวรรษที่ 1980 เป็นต้นมา รัฐบาลของประเทศที่พัฒนาทั้งในทวีปยุโรป อเมริกาเหนือ และออสเตรเลีย ได้เร่งปฏิรูประบบราชการทั้งนี้เนื่องจากประเทศเหล่านั้นประสบปัญหาด้านเศรษฐกิจทั้งในเรื่องการแข่งขันการค้าระหว่างประเทศ การใช้จ่ายของรัฐที่มีสัดส่วนสูงเมื่อ เทียบกับรายจ่ายรวมทั้งประเทศ ปัญหา

การขาดดุลของงบประมาณภาครัฐและปัญหาเรื่องความล่าช้า ในการบริการประชาชน รัฐบาลของประเทศเหล่านั้นจึงต้องการที่จะปรับปรุงระบบการบริหารงาน ราชการให้มีความทันสมัย ขจัดความไม่คล่องตัวทางการบริหารตลอดจนได้เปลี่ยนแปลงกระบวนทัศน์ การบริหารแบบเดิมที่มุ่งเน้นให้ความสำคัญต่อปัจจัยนำเข้าและกฎระเบียบมาใช้วิธีการบริหารแบบมุ่ง

ผลสัมฤทธิ์ (Results Based Management : RBM) เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการบริหาร รัฐบาลให้มีลักษณะเป็นอย่างภาคธุรกิจเอกชน (ทศพร ศิริสัมพันธ์, 2543) โดยมุ่งเน้นถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการบริหารงานกำหนด ยุทธศาสตร์ วัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร พร้อมทั้งต้องสร้างตัวชี้วัดความสำเร็จของการ ดำเนินงานที่ชัดเจน และสามารถตรวจสอบได้ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ประสบความสำเร็จอยู่ที่ความเข้าใจแนวคิด วิธีการและประโยชน์ของวิธีการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานรวมถึงความรู้ความสามารถของเจ้าหน้าที่ทุกระดับที่จะสามารถปรับตัวและ สามารถทำงานภายใต้ระบบงานที่จะต้องรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงาน (ปิยะชัย จันทรวงษ์ ไพศาล, 2554)

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 มาตรา 3/1 บัญญัติว่าการบริหารราชการแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐ ความมีประสิทธิภาพขององค์กรความคุ้มค่าในเชิงภารกิจแห่งรัฐ การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การลดภารกิจและยุบเลิกหน่วยงาน ที่ไม่จำเป็น การกระจายภารกิจ และทรัพยากรให้แก่ท้องถิ่น การกระจายอำนาจ การตัดสินใจ การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ทั้งนี้โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงานในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ด้วยเหตุผลนี้ การบริหารงานแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result-based Management : RBM) จึงเป็นเครื่องมือสำคัญประการหนึ่งในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การบริหารราชการแผ่นดินตามหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management : NPM) ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ใหม่ของผู้บริหาร โดยมองไปที่การพัฒนา ระบบปฏิบัติงานใหม่ให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางและผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นที่ตั้งด้วยความมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพเป็นสำคัญ (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน, 2545)

พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติไว้ว่า กระทรวงศึกษาธิการส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยให้ความสำคัญ แก่ผู้เกี่ยวข้องตามบทบาทและหน้าที่ดังต่อไปนี้ (1) ผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์ มีส่วนร่วมในกิจกรรมการ เรียนรู้ และสามารถเลือกใช้บริการได้หลากหลายตามความต้องการของตนเอง (2) ผู้จัดการเรียนรู้สำหรับการ การศึกษานอกระบบ และผู้จัดแหล่งการเรียนรู้สำหรับการศึกษาตามอัธยาศัย มีการดำเนินการที่หลากหลาย ตามศักยภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนโดยบูรณาการความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม และค่านิยมที่ดี งาม (3) ผู้ส่งเสริมและสนับสนุน ซึ่งเป็นผู้ที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนและผู้จัดการเรียนรู้มีการดำเนินการที่ หลากหลาย เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มาตรา 10 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม และสนับสนุนการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องและ ภาคีเครือข่ายอาจดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องดังต่อไปนี้ (1) สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่ จำเป็นสำหรับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และการช่วยเหลือด้านการเงินเพื่อการจัด

การศึกษานอกระบบ (2) การจัดการศึกษา การพัฒนาวิชาการและบุคลากร การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเพื่อการศึกษา และการยกย่องประกาศเกียรติคุณสำหรับผู้จัดการเรียนรู้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (3) สิทธิประโยชน์ตามความเหมาะสมให้แก่ผู้ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษานอกระบบ (4) การสร้างและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนของการศึกษาตามอัธยาศัยสามารถเข้าถึงได้ตามความเหมาะสม (5) ทรัพยากรอื่นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อให้บุคคลและชุมชนได้เรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการที่สอดคล้องกับความจำเป็นในสังคมของการศึกษาตามอัธยาศัยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการส่งเสริมและสนับสนุนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้มีสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยขึ้น ในสำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ เรียกโดยย่อว่า “สำนักงาน กศน.” โดยมีเลขาธิการสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เรียกโดยย่อว่า “เลขาธิการ กศน.” ซึ่งมีฐานะเป็นอธิบดีและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการ พนักงานและลูกจ้าง และรับผิดชอบการดำเนินงานของสำนักงาน สำนักงานมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (1) เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และรับผิดชอบงานธุรการของคณะกรรมการ (2) จัดทำข้อเสนอแนะ นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผน และมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยต่อคณะกรรมการ (3) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการพัฒนาคุณภาพทางวิชาการ การวิจัย การพัฒนาหลักสูตรและนวัตกรรมทางการศึกษา บุคลากร และระบบข้อมูลสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (4) ส่งเสริม สนับสนุน และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา (5) ส่งเสริม สนับสนุน และประสานงานให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และองค์กรอื่นรวมตัวกันเป็นภาคีเครือข่าย เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (6) จัดทำข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์เครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารสถานวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา วิทยุชุมชน ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ห้องสมุดประชาชนพิพิธภัณฑ์ ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน และแหล่งการเรียนรู้อื่น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพชีวิตอย่างต่อเนื่องของประชาชน (7) ดำเนินการเกี่ยวกับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (8) ปฏิบัติงานอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของสำนักงาน หรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย (พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2551)

เพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประจำปีงบประมาณ 2565 สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี ได้มีการพัฒนากิจกรรม เป็นฐานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้กับผู้เรียนและชุมชนทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัย ได้เข้าถึงโอกาสทางการศึกษาได้อย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี มีสถานศึกษาในสังกัดจำนวน 20 แห่ง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและเร่งดำเนินการด้านการบริหาร

จัดการ บริหารบุคลากร สถานศึกษา และการพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาให้มีคุณภาพที่ดี โดยเน้นด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ของผู้เรียนเฉลี่ยอยู่ในขั้นต่ำ ทั้งในด้านกระบวนการคิด การวิเคราะห์ และการสังเกตอย่างมีเหตุผล การคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา ความรู้ทางวิชาการ จึงต้องเร่งยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การนำหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มาใช้ในระบบคุณภาพในสถานศึกษาจะเป็นกลไกช่วยให้สามารถควบคุมให้การดำเนินงานเป็นไปตามแผนเชิงกลยุทธ์ที่วางไว้ เพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์ โดยมีดัชนีวัดผลสำเร็จของการดำเนินงานที่วัดผลในแง่มุมต่างๆ ที่จะช่วยให้สถานศึกษาบริหารงาน และมีการดำเนินงานอย่างมั่นใจได้ว่าจะสามารถบรรลุวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ที่ตั้งไว้ในขณะเดียวกันก็จะใช้เป็นเครื่องพิสูจน์ถึงความสามารถในสถานศึกษาในการปฏิบัติการกิจว่าเป็นไปอย่างมีคุณภาพและตอบสนองความคาดหวังของสังคมได้ในระดับใดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งเป็นหัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการพัฒนาการศึกษา จึงควรมีความรู้ในการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์และนำหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์มาบูรณาการในการบริหารและจัดการสถานศึกษา เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา เนื่องจากการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์จัดเป็นเทคนิควิธีการบริหารจัดการองค์กรสมัยใหม่ที่ผู้บริหารจะสามารถนำมาประยุกต์เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ และวิธีการบริหารงานการบริหารจัดการสมัยใหม่ที่น่าสนใจมาใช้ เพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ และวิธีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เพราะเป็นการบริหารที่มุ่งเน้นผลการปฏิบัติการเพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดและนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานขององค์กรทั้งระบบที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประสิทธิผลสูงสุดอันถือว่าเป็นภารกิจของผู้บริหาร (ศักดิ์ดา แดงเถิน, 2555)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากร สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี จึงมีความสนใจที่จะศึกษา การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาได้ อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหาร ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องให้บรรลุจุดหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน อยู่ในระดับใด

2. แนวทางการพัฒนาการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี เป็นอย่างไร

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยวิธีการแบบผสม (Mixed Methodology Research) เป็นการวิจัยผสมระหว่างวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Methodology Research) กับการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Methodology Research) แบบผสมผสานคู่ขนาน (พระครูวินัยธรวรวิทย์ เตชธมโม (เฮียงเหี้ย), 2566) 1 ระยะ หรือ Convergent Design (One-Phase Design) เป็นการออกแบบการวิจัย 1 ระยะ ดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพไปพร้อมๆ กันโดยให้ความสำคัญของการตอบคำถามการวิจัยอย่างเท่าเทียมกันนอกจากนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพจะแยกจากกัน โดยใช้ระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วย วิธีการแจกแบบสอบถาม (Questionnaire) กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้ และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 20 คน เลือกแบบเจาะจง และครูผู้สอน จำนวน 220 คน รวมทั้งหมด จำนวน 240 คน ในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร จำนวน 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตร จำนวน 3 รูป/คน และผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี ที่มีผลการปฏิบัติงานเป็นเลิศเป็นที่ยอมรับของสังคม (Best Practice) จำนวน 6 คน โดยการใช้แบบเจาะจง (purposive sampling)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยวิธีการแบบผสม (Mixed Methodology Research) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสัมภาษณ์ในการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือทั้ง 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

1) การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) เกี่ยวกับการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Open ended Questionnaire)

2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์ (Interviews) เกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี เป็นแบบสัมภาษณ์

4. ผลการวิจัย

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี และเพื่อศึกษาแนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี ได้แก่ การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง 240 และการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 12 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า

1. การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด

2. แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ที่สำคัญ คือ 1) ควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ ในแต่ละไตรมาส ของปีงบประมาณ การเบิกจ่ายงบประมาณได้ โดยวิเคราะห์จากระบบบริหารงบประมาณ (E-budget) ตามค่าเป้าหมายที่กำหนดในแต่ละไตรมาส 2) ควรพิจารณาผลที่เกิดจากการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกิดขึ้นกับนักศึกษา ประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน 3) ควรจัดระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา 4) ควรจัดการเรียนรู้ที่เน้นความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณธรรมของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง และ 5) ควรส่งเสริมผู้รับบริการเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ หรือประสบการณ์ที่ผู้รับบริการได้รับการเข้าร่วมโครงการ กิจกรรม การศึกษาตามอัธยาศัยในรูปแบบหลากหลาย

5. อภิปรายผล

การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริหารงบประมาณ ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการบริหารงานทั่วไป ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการศึกษาต่อเนื่อง ตามหลักอิทธิบาท 4 ด้านการศึกษาตามอัธยาศัย ตามหลักอิทธิบาท 4 จะเห็นได้ว่าผู้บริหารมีความเอาใจใส่ ในการจัดทำบัญชีตามคู่มือการบัญชี ลงรายการรับจ่ายเงินสด และลงทะเบียนคุมที่เกี่ยวข้อง มีการไตร่ตรองร่วมกันประชุมหารือ สรุปและประเมินผลการใช้เงินงบประมาณ เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครูและนักศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอยู่เสมอ สนับสนุนส่งเสริม ให้ประชาชนได้รับการพัฒนาให้สามารถอ่าน เขียนภาษาไทยและคิดเลขเพื่อการสื่อสารเพื่อประกอบอาชีพ อำนวยความสะดวกแก่ครูสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน พร้อมให้บริการด้วยมิตรไมตรี อาคารสำนักงานมีความสะอาดเรียบร้อยอุปกรณ์ที่พร้อมใช้งาน จัดการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้มีความรู้ เจตคติ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ จัดกิจกรรมการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ทุกกลุ่มเป้าหมายมี

ความรู้ความสามารถในการจัดการชีวิตของตนเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขรวมทั้งการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองครอบครัวและชุมชน พัฒนางานและอาชีพโดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนางานและอาชีพระดับพื้นฐานระดับกึ่งฝีมือ และระดับฝีมือ ที่สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย อยู่ในระดับมาก ส่งเสริมให้หน่วยงานเครือข่ายจัดการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล เอาใจใส่ ส่งเสริมครูในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้สอดคล้องกับนโยบาย ด้วยจิตใจฝักใฝ่ไม่ปล่อยใจฟุ้งซ่านเลื่อนลอย อุทิศตัว อุทิศใจ ส่งเสริมกิจกรรมเพื่อเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยได้ โดยจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆ สอดคล้องกับ รายงานการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ (วรินทร์ วิรุณพันธ์, 2565) ด้านที่ 1 ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการดำเนินงานได้ตามเกณฑ์ในภาพรวมอยู่ในระดับเงิน โดยมีตัวชี้วัดที่ 1.1 ร้อยละของนักศึกษาที่เข้าสอบปลายภาคเรียน และตัวชี้วัดที่ 1.3 ร้อยละของนักศึกษาที่เข้ารับการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ดำเนินงานได้ระดับเพชร ตัวชี้วัดที่ 1.2 ร้อยละของนักศึกษาที่สอบผ่านเกณฑ์ร้อยละ 30 ของคะแนนสอบปลายภาคเรียนในรายวิชาบังคับดำเนินงานได้ระดับเงิน และตัวชี้วัดที่ 1.4 คะแนนเฉลี่ยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (N-NET) ทั้ง 3 ระดับของนักศึกษาที่เข้ารับการทดสอบดำเนินงานได้ระดับทองแดง ด้านที่ 2 ด้านการศึกษาต่อเนื่อง มีการดำเนินงานได้ตามเกณฑ์ในภาพรวมอยู่ในระดับเพชร โดยมีตัวชี้วัดที่ 2.1 ร้อยละของเป้าหมายที่เปิดกลุ่มดำเนินการได้ทุกหลักสูตรและรายงานผ่านระบบสารสนเทศออนไลน์ (UD-OII) เป็นไปตามห้วงเวลาแต่ละไตรมาส ตัวชี้วัดที่ 2.2 ร้อยละของผู้เรียนที่จบหลักสูตรในภาพรวมทุกหลักสูตรที่เปิดดำเนินการ (Output) ดำเนินงานได้ระดับเพชร และตัวชี้วัดที่ 2.3 ร้อยละของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่องที่จบหลักสูตรแล้วนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพหลักอาชีพเสริมและใช้ในชีวิตประจำวันได้ (Outcome) ดำเนินงานได้ระดับทอง ด้านที่ 3 ด้านการศึกษาตามอัธยาศัย มีการดำเนินงานได้ตามเกณฑ์ในภาพรวมอยู่ในระดับเงิน โดยมีตัวชี้วัดที่ 3.1 ร้อยละของสมาชิกเครือข่ายนักอ่านที่ดำเนินการได้ตามเป้าหมายที่กำหนดที่รายงานผ่านระบบทะเบียนสมาชิกนักอ่านออนไลน์ (บันทึกประวัตินักอ่าน UD-LRNI) ตัวชี้วัดที่ 3.4 ระดับคุณภาพของเว็บเพจ (webpage) และการเชื่อมโยงแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ ดำเนินงานได้ระดับเงิน และตัวชี้วัดที่ 3.3 จำนวนแหล่งเรียนรู้ที่ดำเนินการได้ตามเป้าหมายและสมัครขึ้นทะเบียนในนวัตกรรมแหล่งเรียนรู้ออนไลน์ (UD-LRLI) ดำเนินงานได้ระดับทอง ตัวชี้วัดที่ 3.2 สถิติการอ่านที่ดำเนินการได้โดยวิเคราะห์จากการบันทึกการอ่านออนไลน์ของสมาชิกเครือข่ายนักอ่าน (บันทึกการอ่าน UD-LRNI) ดำเนินงานได้ระดับตะกั่ว ด้านที่ 4 ด้านการบริหารงบประมาณ มีการดำเนินงานได้ตามเกณฑ์ในภาพรวมอยู่ในระดับเพชร โดยมีตัวชี้วัดที่ 4.1 จำนวนงบประมาณที่เบิกจ่ายได้โดยวิเคราะห์จากระบบบริหารงบประมาณ (E-budget) ตามค่าเป้าหมายที่กำหนดในไตรมาสที่ 1 ตัวชี้วัดที่ 4.2 จำนวนงบประมาณที่เบิกจ่ายได้โดยวิเคราะห์จากระบบบริหารงบประมาณ (E-budget) ตามค่าเป้าหมายที่กำหนดในไตรมาสที่ 2 ตัวชี้วัดที่ 4.3 จำนวนงบประมาณที่เบิกจ่ายได้โดยวิเคราะห์จากระบบบริหารงบประมาณ (E-budget) ตามค่าเป้าหมายที่กำหนดในไตรมาสที่ 3 และตัวชี้วัดที่ 4.4 จำนวนงบประมาณที่เบิกจ่ายได้โดยวิเคราะห์จากระบบบริหารงบประมาณ (E-budget) ตามค่าเป้าหมายที่กำหนดในไตรมาสที่ 4 ดำเนินงานได้ระดับเพชร ด้านที่ 5 ด้านการบริหารงานทั่วไป มีการดำเนินงานได้ตามเกณฑ์ในภาพรวมอยู่ในระดับเพชร โดยมีตัวชี้วัดที่ 5.1 คะแนนรวมการส่ง

รายงานหรือส่งข้อมูลต่างๆ ตามที่สำนักงาน กศน.จังหวัดแจ้งหรือร้องขอข้อมูล และตัวชี้วัดที่ 5.2 ระดับคุณภาพของ กศน.อำเภอ “งามตาประชาชื่นใจ” ดำเนินงานได้ระดับเพชร

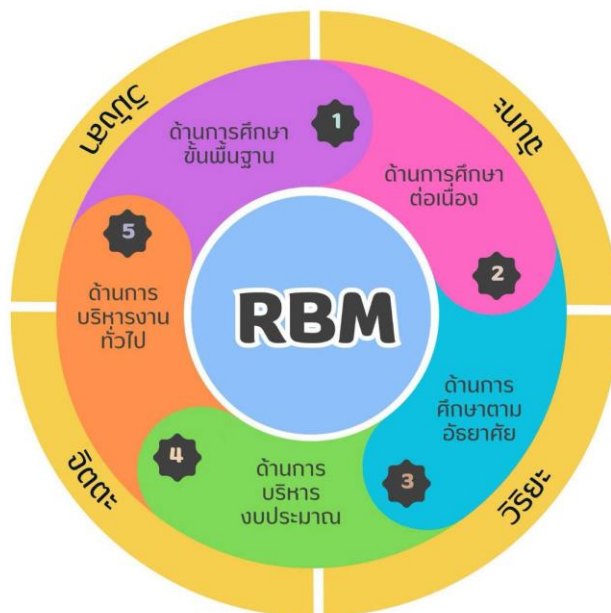
แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี ด้านการบริหารงบประมาณตามหลักอิทธิบาท 4 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการบริหารงบประมาณตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหารมีความพอใจ ในการเบิกจ่ายงบประมาณได้ โดยวิเคราะห์จากระบบบริหารงบประมาณ (E-budget) ตามค่าเป้าหมายที่กำหนดในแต่ละไตรมาส มีความพอใจ การจัดทำแผนการตรวจสอบและควบคุมภายใน กำกับติดตามการใช้เงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณ มีความเพียร ในการดำเนินการด้านการเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงินโดยปฏิบัติตามระเบียบ การเก็บรักษาเงินและการนำเงินส่งคลัง 2) ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหารมีความไต่ตรอง ในการใช้กระบวนการกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ โดยฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา พร้อมทั้งปลูกฝังจิตสำนึก มีความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครูและนักศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพอยู่เสมอ และ มีความเพียรในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของกลุ่มเป้าหมายที่ใช้แรงงานและเป็นไปตามความต้องการของประเทศเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต 3) ด้านการบริหารงานทั่วไปตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหารมีความเพียร ในการสนับสนุนส่งเสริมคุณภาพของ กศน. อำเภอ “งามตาประชาชื่นใจ” บุคลากรพร้อมให้บริการด้วยมิตรไมตรี อาคารสำนักงานมีความสะอาดเรียบร้อยอุปกรณ์ที่พร้อมใช้งานมีความเอาใจใส่การเบิกจ่ายค่าสาธารณูปโภค ค่าไฟฟ้า น้ำประปา ของปีงบประมาณปัจจุบันกับปีงบประมาณที่ผ่านมา และ ผู้บริหารมีความพอใจในการส่งรายงานหรือส่งข้อมูลต่างๆ ตามที่สำนักงานจังหวัดแจ้งหรือร้องขอข้อมูลครบตามเวลาที่กำหนด 4) ด้านการศึกษาต่อเนื่องตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหารมีการไต่ตรอง มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือเพิ่มพูนรายได้ มีความเพียร ในการจัดกระบวนการให้บุคคลรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน สร้างกระบวนการจิตสาธารณะ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาสังคม และชุมชนอย่างยั่งยืน และ มีการไต่ตรอง การสร้างจิตสำนึกความเป็นประชาธิปไตยความเป็นพลเมืองดี เศรษฐกิจชุมชน และการอนุรักษ์พัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 5) ด้านการศึกษาตามอัธยาศัยตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหารมีความพอใจ ในการส่งเสริมกิจกรรมเพื่อเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยได้โดยจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน การเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ให้มีความสำคัญ ความเอาใจใส่ต่อกระบวนการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างสม่ำเสมอ และ มีความเพียร โดยให้การสนับสนุน และการพัฒนาการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย ได้แก่ สนับสนุนสื่อแก่หน่วยงานและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ยุพิน ชุนทอง, 2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท ๔ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25” ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะภาพรวมและรายด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดมี 2 ด้าน คือ ด้านความสามารถทางวิชาชีพ ด้านการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน รองลงมา คือด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ และด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ

จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับ แนวทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี ผลการวิจัย พบว่า 1) ด้านการบริหารงบประมาณ ตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหาร ควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ ในแต่ละไตรมาส ของปีงบประมาณ ตามค่าเป้าหมายที่กำหนด จัดทำแผนการตรวจสอบและควบคุมภายใน กำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ โดยปฏิบัติตามระเบียบ และหนังสือกระทรวงการคลัง เอาใจใส่ ในการจัดทำรายการทางการเงิน ไตร่ตรองร่วมกันประชุมหารือ สรุปและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ ตรวจสอบ จัดระบบข้อมูลสารสนเทศของงานการเงิน เพื่อการกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นปัจจุบัน 2) ด้านการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหาร ควรมีการจัดระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาด้านการบริหารงบประมาณ ในแต่ละไตรมาส ของปีงบประมาณ ตามค่าเป้าหมายที่กำหนด จัดทำแผนการตรวจสอบและควบคุมภายใน กำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณ และเงินนอกงบประมาณ โดยปฏิบัติตามระเบียบ และหนังสือกระทรวงการคลัง เอาใจใส่ ในการจัดทำรายการทางการเงิน ไตร่ตรองร่วมกันประชุมหารือ สรุปและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณ ตรวจสอบ จัดระบบข้อมูลสารสนเทศของงานการเงิน เพื่อการกำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นปัจจุบัน 3) ด้านการบริหารงานทั่วไป ตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหาร ควรจัดระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษา สนับสนุนส่งเสริมบุคลากรพร้อมให้บริการด้วยมิตรไมตรี อาคารสำนักงานมีความสะอาดเรียบร้อยอุปกรณ์ที่พร้อมใช้งาน อำนวยความสะดวกแก่ครูสร้างแรงบันดาลใจในการทำงาน ไตร่ตรอง การติดตาม สอบถาม เสนอแนะ และประเมินผลเพื่อแก้ไขและพัฒนาการทำงาน ติดตามการส่งรายงานหรือส่งข้อมูลต่างๆ ตามที่สำนักงานจังหวัดแจ้งหรือร้องขอข้อมูล นำระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ มาใช้ในงานสำนักงาน 4) ด้านการศึกษาต่อเนื่อง ตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหาร ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนทุกช่วงวัยให้มีความรู้ เจตคติ และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในสังคมปัจจุบัน สามารถเผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เตรียมพร้อมสำหรับการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของข่าวสารข้อมูลและเทคโนโลยีสมัยใหม่ในอนาคต โดยเน้นการฝึกปฏิบัติให้ผู้เรียนเกิดทักษะชีวิต ศึกษาเพื่อพัฒนาการงานและอาชีพโดยให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนางานและอาชีพระดับพื้นฐานระดับกึ่งฝีมือ และระดับฝีมือ สร้างกระบวนการจิตสาธารณะ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาสังคมและชุมชนอย่างยั่งยืน สามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ หรือเพิ่มพูนรายได้ 5) ด้านการศึกษาตามอัธยาศัยตามหลักอิทธิบาท 4 ผู้บริหาร ควรส่งเสริมผู้รับบริการเกี่ยวกับความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ผู้รับบริการได้รับจากการเข้าร่วมโครงการกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดไว้อย่างชัดเจน ส่งเสริมกิจกรรมเพื่อเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยได้ โดยจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆ การเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ออนไลน์ จัดกิจกรรมการเรียนรู้จากภูมิปัญญาชาวบ้าน การจัดกลุ่มเสวนา กิจกรรมทางศาสนา และวัฒนธรรม กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลและความรู้ต่างๆ สนับสนุน และการพัฒนาการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย สนับสนุนสื่อแก່หน่วยงานและแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ส่งเสริมครูในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยให้สอดคล้องกับนโยบาย ด้วยจิตใจฝักใฝ่ไม่ปล่อยใจฟุ้งซ่านเลื่อนลอย

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยพบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ประเด็นดังนี้

6. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1. ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายให้สถานศึกษา จัดทำแผนการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้กับประชาชนที่มีความต้องการ และควรกำหนดนโยบายให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรที่สอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อนักศึกษา ชุมชนและสังคมอย่างหลากหลาย เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อการรับบริการ

2. ผู้บริหาร ควรกำหนดนโยบายและแนวทางทางการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ที่ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม และส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายตลอดจนการวัดประเมินผลที่หลากหลายตรงตามสภาพจริง

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1. ผลการวิจัยการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานี ด้านการศึกษาตามอัธยาศัยตามหลักอิทธิบาท 4 พบว่า อันดับสุดท้ายคือ ส่งเสริมกิจกรรมเพื่อเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามอัธยาศัยได้ โดยจัดกิจกรรมในแหล่งเรียนรู้ประเภทต่างๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน การเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์ออนไลน์ ดังนั้น จึงควรแต่งตั้งครูผู้สอนปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสมมีความสามารถในการจัดกิจกรรม เพื่อให้เกิด

ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ผลวิจัยแนวการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามหลักอิทธิบาท 4 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดอุดรธานีผู้บริหารมีความพอใจ ในการเบิกจ่ายงบประมาณ มีความพอใจการจัดทำแผนการตรวจสอบและควบคุมภายใน กำกับติดตามการใช้จ่าย งบประมาณและเงินนอกงบประมาณ มีความไต่ตรง ในการใช้กระบวนการกลุ่มแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ โดยฝึกทักษะการคิดแก้ปัญหา พร้อมทั้งปลูกฝังจิตสำนึกมีความจงรักภักดีต่อสถาบัน พระมหากษัตริย์ เล็งเห็นความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนของครูและนักศึกษาให้มีคุณภาพ และประสิทธิภาพอยู่เสมอ พัฒนาระบบการเรียนรู้ให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพของกลุ่มเป้าหมาย สนับสนุนส่งเสริมคุณภาพของ กศน. อำเภอ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในการประกอบอาชีพ สร้างกระบวนการจิตสาธารณะ ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการพัฒนาสังคม ส่งเสริมกิจกรรมเพื่อเสริมให้เกิด การเรียนรู้ตามอัธยาศัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยการบริหารสถานศึกษาเชิงพุทธบูรณาการของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 4 กลุ่ม งานตามขอบข่ายการบริหาร
2. ควรศึกษาวิจัยโดยเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการตามหลักพุทธธรรมอื่น เช่น อริยสัจ 4 พรหมวิหาร 4 สังคหวัตถุ 4 เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน. กรุงเทพมหานคร:

กระทรวงศึกษาธิการ.

ทศพร ศิริสัมพันธ์. (2543). การบริหารผลการดำเนินงาน (Performance Management). ใน *รวมบทความ วิชาการ 100 ปี รัฐประศาสนศาสตร์ไทย* (หน้า 8). ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปิยะชัย จันทรวงษ์ ไพศาล. (2554). *การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์*. กรุงเทพมหานคร: บ้านหนังสือโกสินทร์.

พระครูวินัยธรวรวิทย์ เตชะมโน (เฮียงเหี้ย), พระครูปลัดบุญช่วย โชติวิโส, สุนทร สายคำ, อมรัตน์ เตชะนอก, & สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2566). การวิจัยแบบผสมผสานวิธีทางพุทธบริหารการศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ ปีญา*, 2(2), 68-69.

ยุพิน ขุนทอง. (ม.ป.ป.). *การบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศตามหลักอิทธิบาท 4 ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25*. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. บทคัดย่อ.

วรินทร์ วิรุณพันธ์. (2565). รายงานการประเมินความสำเร็จของการดำเนินงานตามรูปแบบการบริหารแบบมุ่ง

ผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management: RBM) ของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. จังหวัด
อุดรธานีประจำปีงบประมาณ.

ศักดิ์ดา แดงเถิน. (2555). การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ของผู้บริหารโรงเรียน
ตามทัศนะของครูในสำนักงานเขตภาษีเจริญ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. (2561). สรุป
สาระสำคัญแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564), 22(
มีนาคม), 4.